

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců [redacted] a Mgr. Martina Lachmanna v právní věci žalobce:

[redacted]
bytem [redacted]
zastoupen [redacted], advokátem
sídlem [redacted]

proti

žalovanému: **Ministr obrany**
sídlem [redacted]
[redacted]

o žalobě proti rozhodnutí ředitelky odboru legislativního a analytického Ministerstva obrany ze dne 29. 5. 2014, č. j. 239-2/2014-1322,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádnému z účastníků se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobce utrpěl dne 10. 11. 2005 ve věku 33 let služební úraz. V jeho důsledku žalobce utrpěl omezení pohyblivosti pravého ramenního kloubu, akromioklavikulární artrózu (skloubení klíční kosti a výběžku lopatky), a poruchu dynamiky krční páteře. Ředitelka Agentury pro právní zastupování Ministerstva obrany (dále jen „*služební funkcionářka I. stupně*“) rozhodnutím ze dne 13. 2. 2014, č. j. 305-00253-09/286-30 přiznala

žalobci podle ustanovení § 119 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání (dále jen „*zákon o vojácích z povolání*“) náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění v důsledku služebního úrazu ve výši 378 000 Kč. Z lékařského posudku vyplynulo, že bodové ohodnocení ztráty společenského uplatnění odpovídá 1 575 bodům podle vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění (dále jen „*vyhláška*“), tedy zadostiucnění ve výši 189 000 Kč, avšak služební funkcionářka I. stupně s přihlédnutím k individuálním okolnostem zadostiucnění zvýšila na dvojnásobek. Nevyhověla však plně požadavku žalobce, aby mu bylo přiznáno zadostiucnění ve výši 720 000 Kč. Žalovaným rozhodnutím nadřízeného služebního funkcionáře bylo odvolání proti rozhodnutí služební funkcionářky I. stupně zamítnuto.

II. Dosavadní řízení

2. Žalobce v žalobě namítl, že od roku 2001, kdy byla vyhláška přijata, nedocházelo k její novelizaci tak, aby náhrady, které jsou podle ní stanoveny, v čase rostly dle měnících se makroekonomických okolností. Například od roku 2001 do doby vydání napadeného rozhodnutí průměrná hrubá mzda v České republice stoupla na 1,73násobek. Dvojnásobné zvýšení náhrady, které bylo žalobci přiznáno, tedy pokrývá pouze ekonomický vývoj, k němuž došlo od doby přijetí vyhlášky, nezohledňuje však již další okolnosti žalobcova života, tedy jeho nízký věk a skutečnost, že mu úrazem byla znemožněna další vojenská kariéra a sportovní vyžití. Žalobce spočítal, že při předpokladu průměrného dožití dalších 43 let činí jednorázová náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění pouze 732 Kč měsíčně.

3. Dle názoru žalobce je celková výše přiznané náhrady vzhledem k následkům, které pro něj služební úraz znamenal, zcela nedostatečná. Pro srovnání upozorňuje na rozhodnutí soudů ve věci herce [REDAKCE] proti vydavatelství Ringier [REDAKCE] CZ, a. s., jímž žalobci byla přiznána náhrada újmy na osobnostních právech ve výši 1 000 000 Kč. Dále žalobce upozornil, že o souladu vyhlášky s ústavním pořádkem panují pochyby, což vyvozuje z nálezu Ústavního soudu ve věci sp. zn. Pl. ÚS 50/05. Kromě toho má žalobce za to, že přiznáním nepřiměřeně nízké náhrady bylo zasaženo do jeho práva na soukromý a rodinný život dle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a související judikatury Evropského soudu pro lidská práva.

4. Ministerstvo obrany jako žalovaný správní orgán navrhl zamítnutí žaloby. Odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a zdůraznil, že mu nepřísluší zpochybňovat výši náhrady určené podle vyhlášky, tedy pro něj závazného sekundárního právního předpisu. Při stanovení výše přiznané náhrady přihlédl ke všem okolnostem žalobcova života, na něž žaloba upozorňuje. Dle názoru žalovaného s nyní projednávanou věcí žádným způsobem nesouvisí výše náhrady újmy přiznané herci [REDAKCE], neboť se jedná o zcela odlišný typ náhrady. Dále má žalovaný za to, že napadené rozhodnutí nijak neodporuje judikatuře Evropského soudu pro lidská práva k čl. 8 Úmluvy.

5. Městský soud v Praze (dále též „*městský soud*“) rozsudkem ze dne 13. 3. 2018, č. j. 10 Ad 15/2014 – 55 žalobu zamítl, neboť byl toho názoru, že přiznané odškodnění za bolest a ztížení společenského uplatnění v důsledku služebního úrazu ve výši 378 000 Kč je dostatečné.

6. Nejvyšší správní soud ke kasační stížnosti žalobce rozsudek městského soudu zrušil rozsudkem ze dne 12. 9. 2018, č. j. 1 As 110/2018 - 37. Nejvyšší správní soud se ztotožnil s městským soudem v tom, že v napadeném rozsudku jako žalovanou správně označil náměstkyni ministra obrany pro řízení sekce právní, neboť ministr obrany svým rozkazem ze dne 23. 11. 2015 určil, že náměstek pro řízení sekce právní Ministerstva obrany je odvolacím služebním orgánem v případech rozhodnutí ředitele odboru pro právní zastupování ve věcech náhrady škody na zdraví podle zákona č. 221/1999 Sb. (viz čl. 62 odst. 3 písm. c) Organizačního řádu MO RMO č. 92/2015). Shledal však, že městský soud veškerou komunikaci v průběhu řízení adresoval ministerstvu obrany, tedy správnímu orgánu, který ve věci nebyl pasivně procesně legitimován. Za ministerstvo sice vždy jednal pověřený zaměstnanec Sekce legislativní a právní, odboru pro právní zastupování, který disponoval pověřením k jednání za všechny organizační jednotky a služební orgány podřízené ministerstvu obrany. Problematickým ale Nejvyšší správní soud shledal to, že toto pověření vydal ministr obrany, tedy subjekt, který v projednávané věci není ani pasivně procesně legitimován ani nemůže za skutečně pasivně procesně legitimovaný subjekt v této věci jednat. Byl-li žalovaným správním orgánem sám služební funkcionář, pouze tento služební funkcionář může v řízení před soudem jednat nebo jednáním někoho pověřit (srov. § 33 odst. 1 a 5 s. ř. s.). Podle názoru Nejvyššího správního soudu žalovaný správní orgán – služební funkcionář - tak nedostal možnost v řízení vystupovat. *Ex officio* proto Nejvyšší správní soud shledal, že tato skutečnost mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí městského soudu.

7. Současně Nejvyšší správní soud k věcnému obsahu kasační stížnosti obecně uvedl, že výše náhrady za bolest a ztížení společenského uplatnění musí být zvolena tak, aby „co nejvíce odpovídala okolnostem konkrétní věci a skutečným následkům, které poškozený utrpěl v důsledku pracovního úrazu“ (nález Ústavního soudu ze dne 2. 2. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3122/15, N 23/80 SbNU 275). Klíčové v těchto otázkách jsou tedy konkrétní skutečnosti, okolnosti, následky. Právo naopak v těchto případech zůstává nadmíru obecné, v podstatě založené na hlavní maximě přiměřenosti. Tím má poskytnout aplikujícímu orgánu dostatek prostoru právě pro zohlednění konkrétních skutkových okolností případu. Podzákonné právní předpisy týkající se vyčíslování odškodnění jsou v tomto ohledu pouhým vodítkem, od kterého se soud musí odchýlit právě tehdy, ukazují-li okolnosti na to, že přiměřenou je částka v jiné výši než v té, ke které výpočet dle podzákonného přepisu vede.

8. Nejvyšší správní soud se dále neztotožnil s námitkou, kterou stěžovatel napadl názor městského soudu, že „*lžen přetržení profesionální sportovní kariéry by však mohlo být důvodem pro zvýšení náhrady za bolest a ztížení společenského uplatnění na více než dvojnásobek hodnoty bodového ohodnocení.*“ Nejvyšší správní soud byl toho názoru, že stěžovatel kasační námitkou brojí proti právnímu názoru městského soudu, který městský soud v rozhodnutí nezastával ani neaplikoval. Poukázal na to, že podle městského soudu aktivní sportování v době před úrazem *samo o sobě* není důvodem ke zvýšení na více než dvojnásobek, a že městský soud nepovažoval za nemožné před úrazem sportujícím amatérům zvýšit náhradu na více než dvojnásobek. To však jen tehdy, je-li to vzhledem k ostatním okolnostem případu přiměřené. Dále Nejvyšší správní soud uvedl, že všechna rozhodnutí Nejvyššího soudu, na něž stěžovatel poukázal v kasační stížnosti a z nichž

dovozoval, že aktivní sportovní činnost odůvodňovala přiznání vyšší náhrady, pracují s mnoha konkrétními okolnostmi, v jejichž světle Nejvyšší soud považoval za přiměřené zvýšení náhrady na více než dvojnásobek oproti náhradě určené dle bodového systému vyhlášky. Nejvyšší správní soud však shrnul, že z žádného rozhodnutí ale neplyne, že k takovému zvýšení došlo pouze v důsledku toho, že poškozený před úrazem aktivně sportoval.

9. Městský soud v Praze v dalším řízení jednal s náměstkyní pro řízení sekce právní Ministerstva obrany jako se žalovaným služebním funkcionářem. Zaslal jí žalobu k vyjádření a poučil ji podle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. o možnosti rozhodnout věc bez nařízeného jednání.

10. Náměstkyně se ve vyjádření k žalobě prakticky shodně ztotožnila s vyjádřením, které učinilo v řízení ministerstvo obrany již dne 8. 9. 2014. K tomu, že vyhlášku č. 440/2001 Sb. je nezbytné uplatnit i v projednávané věci, přestože s účinností od 1. 1. 2014 byla zrušena ustanovením § 3080 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, navíc uvedla, že např. v rozsudku ze dne 22. 12. 2017, sp. zn. 11 Ad 19/2015 městský soud uvedl, že při posuzování právní úpravy, aplikovatelné na určitý případ odškodnění bolesti či ztížení společenského uplatnění, je obecně rozhodný den, kdy došlo k úrazu, a nikoliv doba, kdy se zdravotní stav ustálil.

11. Městský soud v Praze následně *ex officio* zjistil, že s účinností od 1. 1. 2019 přešla působnost žalovaného služebního funkcionáře na **ministra obrany**, který je tak žalovaným služebním funkcionářem. Ten se k žalobě a k možnosti rozhodnout věc bez nařízeného jednání vyjádřil dne 6. 2. 2019 a ztotožnil se přitom již s vyjádřeními, které ve věci dříve učinila náměstkyně (dne 5. 12. 2018) resp. ministerstvo obrany (dne 8. 9. 2014). Žalovaný se nicméně neztotožnil s názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v rozsudku ze dne 12. 9. 2018, č. j. 1 As 110/2018 – 37. Žalovaný je toho názoru, že jako vedoucí organizační složky státu může rozhodnout, která složka rezortu bude zastupovat služební orgány před soudy. Poukázal přitom na to, že u ministerstva obrany je zřízen Legislativní a právní odbor, v jehož kompetenci je zastupování před soudy.

12. Vzhledem k tomu, že žalovaný se zcela ztotožnil s vyjádřením náměstkyně ze dne 5. 12. 2018, se kterým Městský soud v Praze žalobce již seznámil (žalobci bylo doručeno dne 20. 12. 2018), přičemž žalobce na vyjádření náměstkyně již nijak nereagoval, Městský soud v Praze již z důvodu procesní ekonomie žalobce znovu neseznamoval s vyjádřením ministra obrany ze dne 6. 2. 2019 a přistoupil k meritornímu projednání žaloby.

III. Posouzení věci Městským soudem v Praze

13. Ze správního spisu vyplývají následující, pro rozhodnutí ve věci o náhradě za bolest a ztížené společenské uplatnění žalobce, podstatné skutečnosti.

14. Žalobce dne 10. 11. 2005 při vojenském cvičení utrpěl úraz, a to zhmoždění ramenního kloubu pravé horní končetiny. Dne 20. 6. 2012 žalobce požádal o poskytnutí náhrady za ztížení společenského uplatnění v důsledku služebního úrazu. Dle přiloženého sdělení [REDAKCE] ze dne 19. 9. 2012 se zdravotní stav žalobce ustálil nejpozději dne 29. 3. 2011.

15. Primář Vojenského ústavu soudního lékařství Ústřední vojenské nemocnice plk. [REDACTED], Ph. D., dospěl v posudku ze dne 11. 9. 2013, č. 77/2013, k závěru, že úraz, který žalobce utrpěl, lze podle vyhlášky ohodnotit na 1 050 bodů, přičemž v souladu s § 6 odst. 1 písm. c) vyhlášky je namíste toto hodnocení zvýšit o 50 %, celkem tedy na 1 575 bodů, čemuž odpovídá částka 189.000 Kč.

16. Žalobce v průběhu řízení k prokázání svých tvrzení o sportovních aktivitách před úrazem předložil vyjádření [REDACTED] a [REDACTED] Andrlého [REDACTED], dále pak byli o vlivu úrazu na sportovní aktivity žalobci písemně dotázáni jako svědci [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED].

17. Rozhodnutím služební funkcionářky I. stupně ze dne 13. 2. 2014, č. j. 305-00253-09/286-30, byla žalobci přiznána náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění ve výši 378 000 Kč. Náhradu za ztížení společenského uplatnění ve výši 342 000 Kč služební funkcionářka žalobci nepřiznala, neboť byla toho názoru, že žalobcem požadované navýšení až na 720 000 Kč je nadsazené. V rozhodnutí odkázala na judikaturu Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu, z níž služební funkcionářka I. stupně v souhrnu dovodila, že je v žalobcově případě namíste zvýšení náhrady vypočítané podle bodového ohodnocení lékaře podle § 7 odst. 3 vyhlášky o jednonásobek základního bodového ohodnocení ztížení společenského uplatnění.

18. Žalobcovo odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí bylo zamítnuto rozhodnutím ředitelky odboru legislativního a analytického Ministerstva obrany ze dne 29. 5. 2014, č. j. 239-2/2014-1322. Ředitelka se v odůvodnění zcela ztotožnila se služební funkcionářkou I. stupně. Zdůraznila, že služební orgány byly povinny postupovat podle zákona a vyhlášky jako právního předpisu, kterým jsou vázány. Shledala, že služební funkcionářka I. stupně posoudila veškeré okolnosti žalobcova případu a zcela v souladu s vyhláškou stanovila náhradu v celkové výši dvojnásobku částky stanovené podle bodového ohodnocení.

19. Správní spis krom uvedených podkladů ve věci odškodnění žalobce za bolest a ztížení společenského uplatnění obsahuje taktéž rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 20. 11. 2008 o poklesu schopnosti výdělečné činnosti žalobce ve výši 10 %, plný invalidní důchod (pokud by poklesla schopnost výdělečné činnosti o 66 %) žalobci tedy přiznán nebyl. S tímto hodnocením se ostatně ztotožnila i posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Hradci Králové v posudku ze dne 17. 2. 2009. Žalobce byl poté uznán invalidním pro I. stupeň invalidity až ke dni 16. 11. 2010 posudkem Okresní správy sociálního zabezpečení v Ústí nad Orlicí č. j. LPS/2010/6689-UO_CSSZ, neboť poklesla schopnost jeho výdělečné činnosti o 35 %. Podle posudku je schopen žalobce vykonávat práci jen s podstatně menšími nároky na tělesné schopnosti. Invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně přiznala žalobci Česká správa sociálního zabezpečení rozhodnutím ze dne 26. 4. 2011.

20. Správní spis dále obsahuje řadu rozhodnutí žalované o průběžném měsíčním přiznávání náhrady škody na ztrátě na výdělku žalobce po skončení neschopnosti služby

v období roků 2009 – 2013. Ze spisu také vyplývá, že žalobce byl několikrát zaměstnán např. na pozici pomocný skladník ve společnosti Darilis Business, s. r. o., strážný, řidič - mechanik, řidič a řidič MKD.

21. Městský soud v Praze napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb. soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) přezkoumal v rozsahu žalobních bodů, přičemž podle § 75 odst. 1 s. ř. s. vycházel ze skutkového a právního stavu, který zde byl v době rozhodování správního orgánu.

22. Podle § 119 odst. 1 zákona o vojácích z povolání ve znění do 30. 6. 2015 se náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění poskytuje jednorázově, a to za podmínek a ve výši, které stanovuje zvláštní právní předpis. Tímto předpisem v rozhodné době byla vyhláška č. 440/2001 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2013, neboť ke služebnímu úrazu žalobce došlo již v roce 2005 a zdravotní stav žalobce se podle sdělení [REDAKCE] ustálil v roce 2011. Právo na odškodnění žalobce tedy vzniklo dnem ustálení zdravotního stavu (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 7. 2011, sp. zn. 21 Cdo 752/2010), tj. ještě před účinností zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, jenž k 1. 1. 2014 tuto vyhlášku zrušil. Na žalobcovu věc je tedy třeba vztáhnout právní předpisy účinné před 1. 1. 2014 (analogicky srov. ustanovení § 3028 odst. 3 věty první a § 3079 odst. 1 občanského zákoníku a bod 8. rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2018, sp. zn. 25 Cdo 3377/2018).

23. Městský soud předesílá, že podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2011, č. j. 6 Ads 2/2011-66 je nezbytné ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění užívané ve věcech služebního poměru vykládat tak, že o zvýšení odškodnění v případě služebních úrazů rozhoduje služební funkcionář podle stejných kritérií jako soudy v občanskoprávních a pracovněprávních věcech. Městský soud proto ve svých úvahách přiměřeně vycházel z judikatury Nejvyššího soudu k problematice odškodňování za bolest a ztížené společenské uplatnění podle téže vyhlášky, v níž byla řada souvisejících otázek již vyřešena.

24. Podle § 7 odst. 1 a 2 odškodňovací vyhlášky se výše náhrady stanoví na základě bodového ohodnocení stanoveného v lékařském posudku. Hodnota jednoho bodu činí 120 Kč.

25. Městský soud v této souvislosti nejprve posoudil námitku, že hodnota bodu stanovená v době účinnosti vyhlášky na 120 Kč vlivem inflace již neodpovídala reálné hodnotě bodu v čase rozhodování o nároku žalobce. Tuto skutečnost však sám žalobce konstatuje jen obecně s tím, že při porovnání průměrné mzdy v roce 2001 (tj. v době přijetí vyhlášky) a nárůstu průměrné mzdy v době rozhodování (2014) znamená přiznání náhrady v dvojnásobku ve skutečnosti jen navýšení koeficientem 1,73. K hodnotě bodu, která by měla odpovídat době rozhodování, se však žalobce nijak nevyjádřil.

26. Obecně se k otázce vlivu inflace na adekvátnost výše bodu vyslovil Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 15. 1. 2015, sp. zn. 25 Cdo 53/2013. Nejvyšší soud zde vyložil, že vyhláška č. 440/2001 Sb. stanovuje hodnotu bodu pevnou částkou 120,- Kč, přičemž neobsahuje žádné ustanovení, které by soudu umožňovalo vliv inflace zohlednit, soud

proto musí stanovenou metodu výpočtu respektovat. Shodně na tuto okolnost nahlížel i Ústavní soud v usnesení ze dne 16. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 1162/15. Obě citovaná rozhodnutí (Nejvyššího i Ústavního soudu) nicméně zdůrazňují, že následky inflace v projednávaných věcech zmírňuje institut úroků z prodlení. Ty v projednávané věci žalovaná žalobci neplatila, městský soud se proto zabýval otázkou, zda hodnota 120 Kč za jeden bod mohla být v čase rozhodování žalované dostatečná.

27. Městský soud připomíná, že vyhláška č. 440/2001 Sb. s účinností od 1. 1. 2002 nahradila vyhlášku ministerstva zdravotnictví a ministerstva spravedlnosti, Státního úřadu sociálního zabezpečení a Ústřední rady odborů č. 32/1965 Sb. o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění. Tato dříve účinná vyhláška stanovila hodnotu bodu v ustanovení § 7 odst. 1 ve výši 30 Kčs. Do 28. 1. 1993 (tj. do účinnosti vyhlášky č. 54/1993 Sb., která hodnotu bodu změnila) byla přitom výše jednoho bodu stanovena na 15 Kčs. Mezi roky 1993 a 2002, tj. téměř celých 9 let činila hodnota bodu 30 Kčs. Nárůst hodnoty bodu na 120 Kč od 1. 1. 2002 na základě vyhlášky č. 440/2001 Sb. tedy znamenal čtyřnásobné navýšení hodnoty bodu. Toto navýšení, ve srovnání s dřívější právní úpravou hodnoty bodu, mělo podle názoru městského soudu jistě reflektovat změnu ekonomických poměrů mezi roky 1993 – 2002. Pokud však stanovení hodnoty bodu nepodléhalo v čase pravidelné revizi – v době účinnosti vyhlášky č. 32/1965 Sb. se hodnota bodu změnila jen 2x v letech 1981 (z 10 na 15 Kčs) a 1993 (na 30 Kčs), po dobu účinnosti vyhlášky č. 440/2001 Sb. pak nedošlo k revizi hodnoty bodu (120 Kč) vůbec – pak skokové čtyřnásobné navýšení hodnoty bodu na 120 Kč v době účinnosti vyhlášky č. 440/2001 Sb. mělo podle názoru městského soudu reflektovat nejen ekonomické podmínky v roce 2002, ale též nastalé do doby, než by došlo k další revizi hodnoty.

28. Z tohoto důvodu je městský soud toho názoru, že hodnota bodu ve výši 120 Kč byla v projednávané věci adekvátní.

29. Z rozhodnutí služební funkcionářky I. stupně poté vyplývá, že to byla právě ona, která inicioval přezkoumání bodového ohodnocení následků služebního úrazu žalobce, které vedlo až ke konečnému navýšení bodového ohodnocení o 50 % podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) vyhlášky. Služební funkcionářka se tedy nepochybně stavěla k žalobcově věci vstřícně a bez zjevné snahy jeho odškodnění krátit. Městský soud poté konstatuje, že žalovaná žalobci v rámci odškodnění za bolest a ztížené společenského uplatnění přiznala celkem 378.000 Kč. Šlo o částku, která činila více než čtrnáctinásobek průměrné mzdy v České republice v roce 2014, kdy bylo o náhradě pravomocně rozhodnuto (dle údajů Českého statistického úřadu činila průměrná mzda v tomto roce 25 686 Kč; viz: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2014-truea9fbwn>).

Účelem náhrady přitom není zajistit žalobci materiální zabezpečení na zbytek života, nýbrž jednorázově vynahradiť negativní následky újmy na zdraví. Nejvyšší soud České republiky v rozsudku ze dne 30. 11. 1990, sp. zn. 1 Cz 52/90, publ. pod č. 22/1992 ve Sb.NS k tomu vyložil, že v souvislosti s vlivem poškození zdraví na výkon zaměstnání se v rámci náhrady za ztrátu na výdělků odškodňuje snížení výdělků, zatímco v rámci náhrady za ztížení společenského uplatnění se odškodňuje omezení možnosti seberealizace a společenského uplatnění ve vazbě na výkon povolání (ve smyslu profese) bez přímé souvislosti s výší výdělků (odškodnění tu přichází v úvahu, i kdyby ke snížení výdělků nedošlo). Tyto dvě náhrady nejsou na sobě přímo závislé. Městský soud poukazuje poté na

to, že náhradu za ztrátu na platu v projednávané věci žalovaná žalobci průběžně kompenzovala a později také Česká správa sociálního zabezpečení poskytovala žalobci invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Samotné materiální zabezpečení žalobce by tedy i bez přiznání odškodnění za bolest a ztížení společenského uplatnění ohroženo nebylo.

30. Mezi stranami je nesporné ohodnocení následků úrazu ve výši 1 575 bodů a jemu odpovídající náhrada ve výši 189 000 Kč. Mezi žalobcem a žalovanou je sporná pouze zákonnost zvýšení náhrady na dvojnásobek podle § 7 odst. 3 vyhlášky, neboť žalobce má za to, že žalovanou přiznané dvojnásobné navýšení oproti ohodnocení za 1 575 bodů není dostatečné.

31. Dle § 7 odst. 3 vyhlášky lze ve zvláště výjimečných případech výši odškodnění přiměřeně zvýšit. Nejvyšší soud ve stanovisku občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 12. 1. 2011, Cpn 203/2010, uveřejněném pod č. 50/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek vyložil, že zvýšit odškodnění podle § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb. lze jen ve zvlášť výjimečných případech hodných mimořádného zřetele, neboť již odškodnění v základní výměře určené na základě celkového bodového ohodnocení stanoveného lékařem představuje samo o sobě náhradu za následky škody na zdraví, které jsou trvalého rázu a mají prokazatelně nepříznivý vliv na uplatnění poškozeného v životě a ve společnosti.

32. Nejvyšší soud v témže stanovisku dále uvedl, že předpokladem přiměřeného zvýšení odškodnění stanoveného na základě bodového ohodnocení v lékařském posudku ve smyslu ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky je existence takových výjimečných skutečností, které umožňují závěr, že zejména vzhledem k uplatnění poškozeného v životě a ve společnosti, kupříkladu při uspokojování jeho životních a společenských potřeb, včetně výkonu dosavadního povolání nebo přípravy na povolání, dalšího vzdělávání a možnosti uplatnit se v životě rodinném, politickém, kulturním a sportovním, i s ohledem na věk poškozeného v době vzniku škody na zdraví i na jeho předpokládané uplatnění v životě, nelze omezení poškozeného vyjádřit jen základním odškodněním za ztížení společenského uplatnění.

33. Ústavní soud dále v nálezu ze dne 29. 9. 2005, sp. zn. III. ÚS 350/03, uvedl, že při aplikaci ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky je třeba vycházet zejména z následujících kritérií: (i) závažnost způsobené škody na zdraví, tzn. zda byly zasaženy (poškozeny) životně důležité orgány; (ii) možnost vyléčení či eliminace způsobené škody, tzn. zda v důsledku poškození je poškozená omezena ve svém způsobu života a jestli je nucena k pravidelným kontrolám u lékařů, dalším operativním zákrokům či se v důsledku poškození zdraví stala alespoň do určité míry závislá na přístrojovém vybavení; (iii) míra zavinění škůdce.

34. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 20. 10. 2010, sp. zn. 25 Cdo 777/2009 dále vyložil, že ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky přenechává na služebním funkcionáři, aby pak v každém jednotlivém případě posoudil, jaké zvýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění je v konkrétní posuzované věci "přiměřené" povaze následků a jejich předpokládanému vývoji, a to v rozsahu, v jakém jsou omezeny možnosti poškozeného uplatnit se v životě a ve společnosti.

35. V projednávané věci žalobce ani v žalobě netvrdil, že by následkem služebního úrazu byl zcela vyřazen z pracovního, rodinného či společenského života. Ze spisového materiálu vyplývá, že žalobce byl uznán invalidním se zachovaným pracovním potenciálem v rozhodné době ve výši 65 % a po ukončení služebního poměru byl schopen pracovat jako hlídač či dokonce jako řidič v mezinárodní dopravě. To svědčí o tom, že i po úrazu je schopen věnovat se relativně fyzicky a psychicky náročné práci. Ztrátu na výdělků dosahovaném v původním služebním zařazení žalovaná žalobci dlouhodobě kompenzovala podle ustanovení § 118 odst. 1 zákona o vojácích z povolání formou náhrady na ztrátě na výdělků po skončení služby. Podle správního spisu se tak dělo až do doby, kdy žalobce u zaměstnavatele LOG-IN CZ, s.r.o. dosáhl vyššího výdělků, než kolik dosahoval jeho plat v původním služebním zařazení.

36. Skutečnost, že služební úraz negativně zasáhl žalobcův život, není sporná. Povaha úrazu, který žalobce utrpěl, byla sice relativně závažná, když měla za následek pokles pracovní schopnosti žalobce o 35 % a uznání invalidity I. stupně. Úraz však rozhodně nevedl k celkové ztrátě žalobcovy hybnosti či jiných základních schopností nutných pro vedení běžného života. I v této situaci si žalobce byl schopen zajistit zaměstnání, v němž dosahoval výdělků vyššího než v původním služebním zařazení. Jak již bylo výše uvedeno, do té doby byla podpora jeho obživy a sociálního zabezpečení ze strany žalované zajištěna mj. vyplácením náhrady na ztrátě na výdělků a později i invalidním důchodem pro invaliditu I. stupně.

37. Z důkazů provedených ve správním řízení poté vyplývá, že žalobce se věnoval sportu v rámci služebního výcviku a jinak v zásadě rekreačně. Vyjádření Plaveckého klubu KAROSA [REDAKCE], který žalobce předložil, uvádí, že se žalobce „účastňoval jak soutěží tak i závodů v plavání. Sice nevyhrával, ale byl aktivním sportovcem od základní školy do roku 2005, kdy se mu stal pracovní úraz, ... který mu nedovoluje dále se věnovat plavání a radosti ze sportu“. Ve vyjádření [REDAKCE], které žalobce předložil, se uvádí, že se žalobce s autorem vyjádření „v letech 2002 až 2005 nepravdělně, a to s frekvencí zhruba 2 x týdně scházel trénovat a cvičit základy sebeobrany v rámci zvyšování tělesné kondice“. Ze svědeckých výpovědí, které byly provedeny k návrhu žalobce, dále vyplynulo, že žalobce chodil „pravdělně do posilovny na úrovni amatérů“ a dále „neorganizovaně běhat, jezdit na kole a hrát tenis“ (výpověď [REDAKCE] Andrlého, MBA); v zásadě totéž vyplynulo z dalších provedených výsledků. Uvedené výpovědi se poté shodují v tom, že žalobce se nadále pro svá omezení sportovním aktivitám nevěnuje. Nepřímo závěru o tom, že žalobce jistě musel opustit minimálně část sportovních aktivit, podle názoru městského soudu svědčí rovněž to, že Česká správa sociálního zabezpečení žalobce pro jeho omezení uznala invalidním v prvním stupni.

38. Jak již bylo výše uvedeno, žalovaná samotné bodové hodnocení škody na zdraví, které pro dané postižení vyhláška stanovila, nejprve navýšila podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) vyhlášky o 50 %, neboť žalovaná shledala, že škoda na zdraví vedla ke zvlášť těžkým následkům. Skutečnost, že žalobce jako mladý muž následkem služebního úrazu opustil pro další část svého života aktivní sportovní činnost, které se před úrazem věnoval (byť víceméně rekreačně), poté zohlednila žalovaná podle ustanovení navýšením podle ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky a míru navýšení stanovila jednonásobkem výsledného bodového ohodnocení škody na zdraví. Jelikož již samotné bodové ohodnocení škody na

zdraví navýšené o 50 % mělo reflektovat následky úrazu na zdraví žalobce, navýšení celkové částky odškodnění ještě o jednonásobek tohoto „*tabulkového*“ ohodnocení dostatečně reflektuje omezení sportovního vyžití žalobce podle názoru městského soudu.

39. Úvahy o přiměřenosti navýšení poté poměřil městský soud s případy, které posuzoval Nejvyšší soud či Nejvyšší správní soud (srov. rozsudek ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. 25 Cdo 4764/2010, usnesení ze dne 20. 12. 2011, sp. zn. 25 Cdo 453/2010 a též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2013, č. j. 4 Ads 2/2013-26), jakkoli si je městský soud vědom toho, že dopady různých postižení do života dotčených jednotlivců nelze zaměňovat. Ve všech těchto případech nejvyšší soudy zohlednily, že úrazem nebyl zcela zásadně znemožněn další civilní, pracovní a společenský život poškozených, přičemž shledaly za přiměřené zvýšení náhrady na dvojnásobek hodnoty bodového ohodnocení dle vyhlášky. Městský soud ve srovnání s uvedenými případy neshledal v žalobcově věci zásadní odlišnosti, které by odůvodňovaly přiznání vyššího násobku. Podle názoru městského soudu je proto dvojnásobek hodnoty bodového ohodnocení, který byl žalobci žalovanou přiznán, uvedeným okolnostem přiměřený. Odkaz žalobce na rozhodnutí soudů ve věci herce [REDAKCE], jejichž předmětem byla ochrana osobnostních práv herce – veřejně známé osobnosti, je poté podle názoru městského soudu podstatně vzdálený předmětu tohoto řízení a není tedy relevantní.

40. Konečně soud zvážil, zda není namístě dle čl. 95 odst. 1 Ústavy neaplikovat vyhlášku pro rozpor se zákonem či s ústavním pořádkem a přiznat žalobci náhradu zcela bez přihlédnutí k postupu podle vyhlášky.

41. Jak již bylo výše uvedeno, sám Ústavní soud vyhlášku ve své rozhodovací činnosti aplikoval. Nikdy však nedospěl k závěru, že by vyhláška č. 440/2001 Sb. jako taková byla protizákonná či protiústavní. Pouze v nálezu ze dne 2. 2. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3122/15, Ústavní soud uvedl, že soud je povinen stanovit výši náhrady tak, „*aby výsledná částka odškodnění co nejvíce odpovídala okolnostem konkrétní věci a skutečným následkům, které poškozený utrpěl v důsledku pracovního úrazu*“. Za tímto účelem dle názoru Ústavního soudu může obecný soud přistoupit k neaplikaci vyhlášky, a to i s přihlédnutím k následnému postupu zákonodárce, který s účinností od 1. 1. 2014 v novém občanském zákoníku nechal stanovení výše náhrady za bolest a ztížení společenského uplatnění zcela na úvaze soudů založené na dokazování. Obdobná úvaha je nastíněna v žalobcem citovaném nálezu Ústavního soudu ze dne 16. 10. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 50/05. Podle městského soudu však i postup podle vyhlášky uvedeným požadavkům v žalobcově věci dostál, nebylo na místě proto tuto vyhlášku neaplikovat.

42. Konečně není důvodné ani žalobní tvrzení, že napadené rozhodnutí není slučitelné s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva k právu na soukromý a rodinný život. V případě žalobce se stát přihlásil k odpovědnosti za újmu, která mu v rámci vojenského výcviku byla způsobena, a přiznal žalobci náhradu této újmy. Podle názoru městského soudu tak učinil bez zjevné snahy krátiť nároky žalobce. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva lze přitom dovodit, že k porušení čl. 8 Úmluvy přiznáním příliš nízké náhrady nemateriální újmy způsobené zásahem do soukromého života může dojít jen v extrémních případech. Žalobce správně identifikoval, že ESLP se touto otázkou zabýval v rozsudku ze dne 25. 11. 2008, č. 23373/03, *Biriuk proti Litvě*, v jehož bodě 45 uznal, že

Úmluva státům poskytuje značný prostor pro uvážení (*margin of appreciation*), co se týká výše náhrady nemateriální újmy přiznávané za zásahy do soukromého života jednotlivců. Soud dále uvedl, že „*si je vědom toho, že členské státy Rady Evropy mohou upravit otázky náhrady nemateriální újmy odlišně, i toho, že stanovení limitů takové náhrady nemusí být samo o sobě neslučitelné s pozitivními závazky státu podle čl. 8 Úmluvy. Takové limity však nesmí jednotlivce zbavit jeho práva na soukromí, a tím obsah tohoto práva vyprázdnit.*“ V dané věci evropský soud konstatoval, že [REDAKCE] svůj prostor pro uvážení překročila, když zákonem omezila soudy v přiznávání náhrady nemateriální újmy na osobnostních právech horní hranicí 10 000 Lt (což by při velmi hrubém přepočtu na aktuální hodnotu v korunách mohlo představovat přibližně 70 – 100 000 Kč).

43. V individuálním případě pak Evropský soud pro lidská práva shledal porušení čl. 8 Úmluvy v rozsudku ze dne 25. 10. 2016, č. 22743/07, [REDAKCE] *proti Moldavské republice*, a to tím, že odškodnění ve výši 310 eur, přiznané stěžovateli za nemateriální újmu způsobenou zdravotními komplikacemi v důsledku pití znečištěné vody z vodovodu, bylo extrémně nízké. V bodě 19 rozsudku ESLP uvedl, že přiznaná náhrada je nesrovnatelná s odškodněním, která jsou zpravidla stěžovatelům přiznávána v případech porušení čl. 8 Úmluvy Moldavskou republikou.

44. V nyní projednávané věci služební orgány ani soud nejsou žádnou absolutní zákonnou hranicí omezeny ve výši náhrady, kterou mohou žalobci přiznat. Zároveň lze konstatovat, že částka 378 000 Kč, tedy v roce 2014 přibližně 14 000 eur (při přepočtu kurzem 1 euro = 27 Kč, tj. tehdejšího kurzového cíle České národní banky, kolem něž se kurz stabilně pohyboval), v žádném případě nepředstavuje natolik nízké odškodnění, které by bylo možné považovat za vybočení z mezí uvážení České republiky při aplikaci čl. 8 Úmluvy. K vyprázdnění žalobcova práva na ochranu soukromého a rodinného života takto vysokou náhradou újmy rozhodně dojít nemohlo.

IV. Závěr a náklady řízení

45. S ohledem na vše výše uvedené soud uzavřel, že uplatněné žalobní body nejsou důvodné, a proto žalobu dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. O věci bylo v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodnuto bez nařízení ústního jednání, neboť ani jeden z účastníků s tímto postupem po poučení soudem nevyjádřil nesouhlas.

46. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něž má právo na náhradu nákladů řízení účastník, který byl ve věci úspěšný. Žalobce úspěšný nebyl, právo na náhradu nákladu řízení nemá. Ze spisu městského soudu poté nevyplývá, že by procesně úspěšnému žalovanému vznikly náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti. Městský soud mu proto náhradu nákladů nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem [REDAKCE]. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 19. ledna 2019

JUDr. Ing. Viera Horčicová v.r.
předsedkyně senátu